

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

Oratio Caroli Cardinalis Titvli Sanctæ Praxedis, Archiepiscopi
Mediolanensis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

ORATIO CAROLI CARDINALIS

TITVLI SANCTÆ PRÆDEXIS,

ARCHIEPISCOPI MEDIOLANENSIS.

Habita in prouinciali Concilio III.

TERTIO iam adsumus, patres sanctissimi, hoc ipso loco, vbi superioribus annis semel atque iterum Spiritu sancto duce congressi, in eam curam incubuimus, vt in hac prouincia pastoralibus nostris studiis succurreremus animarum saluti, & opitularemur pietatis cultui iam pene deflorescenti. Quo in genere etsi a nobis vel plurimum elaboratum esse videtur, tamen si animaduertimus, prouinciæ huius status, quem vos etiam optime nostis, is est, vt multa adhuc desint ad operis a nobis inchoati consummationem & perfectionem. Primum enim superioribus nostris decretis non omnis erepta est morum corruptela, neque plane omnis instituta Christianæ disciplinæ ratio, quæ vobis, qui adestis, vna mecum expetenda est. Deinde, vt est hominum genus ad carnis sensus procliuæ, sæpeque præceptis fertur ad peccandi licentiam, alii post priores illos congressus nostros sensim in dies irreperunt morum errores. Præterea quæ olim a nobis sancita sunt, ita se habent, vt vel nostra, vel aliorum culpa illa executi sumus non plane omnia. Si quæ autem executionem habuerint, vel pauca, vel multa illa sint, vereor, vt libere dicam, ne ea externa potius quadam specie attigerimus, quam intimis animi sensibus, vereque amplexi simus. Atque hic quidem est rerum nostrarum status. Videte igitur quæ illa sint, quibus, auctore Spiritu sancto, qui spiritus est veritatis & consilii, hoc ipso Conuentu nos tum mente optima, tum salutaribus deliberationibus consulamus oportet; vt aliqua ex parte exsoluamus quod & Christo Domino & nobis, & clero & populo nostro debemus. Propositum igitur nobis sit, patres optimi, magnum quiddam esse ac perfectum, quod præstare debemus: idque nos vix aut ne vix quidem inchoauimus, nedum absoluimus, cum certe non licuerit: nam quemadmodum reliquis in rebus nihil potest statim esse perfectum, sed necesse est, vt initium fiat ab aliquo rudimento, atque paulatim ad sum-

ANNO
CHRISTI
1573.

num perueniat : ita opus , quod superioribus annis aggressi sumus , non potuit eo tempore statim peruenire ad eam quam quærimus & debemus , necessariam perfectionem . Quod si quis nostrum secus fortasse existimat , quoniam in hac prouincia aliquod maius pietatis Christianæ studium elucere videt , quam antea solebat , quamque in aliis fortasse quibusdam locis apparet ; nã iste plane quidem fallitur : non est enim cur nos vel cum iis , quæ proxime antecesserunt , temporibus , vel cum aliorum , siue mali illi sint , siue aliquo Christianæ virtutis gradu præditi , factis actiones nostras expendamus : sed comparemus oportet cum ea sancte agendi formula nobis diuinitus præscripta : quæ si ob oculos versabitur , facile cernemus quam longe ab ea distemus . Procul certe absumus , patres . Est igitur cur properemus , & ita properemus , vt quod semel aggressi sumus , perficiamus , aspicientes in auctorem & consummatorem operis nobis commissi , Christum Iesum . Is quid non attigit , quid non egit , quid non perpessus est , vt quod ei Pater cælestis dedit , opus consummaret ? Quid illa crucis ara , in qua redemptionis mysterium peractum est , loquitur ? Quæ mens , qui sensus Christi laborum ? Quorsum illa verba , *Consummatum est* : an non operis , quod suscepit , perfectionem ? an non consummationem indicant ? Num Christi magistri exempla , num voces nos commonent ? an commouent potius ? certe quidem . Ergo pergamus ad consummationem ; & quod operi nostro deest , perficiamus ; ac ita quidem , vt , cum nos episcopos Deus dederit ad opus ministerii in consummationem sanctorum , tamquam angeli eius & missi in ministerium propterea eos qui hereditatem capiunt salutis , non modo purgemus & illuminemus , sed perfectos reddamus eos , qui in custodia nostræ fidei traditi sunt . Altera præterea causa est , patres , quamobrem huc tertio nos conuenire oportuit : nam ea est satanæ fraus , ea deprauata hominum natura , eæ mundi illecebræ , vt si quid superioribus nostris sanctionibus communiuimus , in altera eiusdem rei parte violari soleat ecclesiæ disciplinæ institutio : ita vt alio rursus opus sit præsidio . Quemadmodum enim fluuius ab vna parte aggeribus munitus , in alteram sæpe erumpit : itidem vsuuenit in sancendis morum legibus . Si qua igitur par-

Concil. Tom. 36.

Bb ij

te, vel clero, vel populo superioribus rerum functionibus obstructus aditus est ad peccandum: alia tamen inuenitur via, quam præcludamus oportet hoc nostro synodali studio, quod dum in hoc genere multum esse debet, tum plurimum etiam in eo, quod tertio loco a me propositum, iam breui exponam. Scitis, patres, quæ superioribus Conciliis præscriptimus nobis de frequenti sacrificii oblatione, de dignitate ab episcopo retinenda, de suppellectili, frugalitateque episcopali, de pastoralibus officiis, de familia nostræ institutione, de cleri disciplina, de gregis commissi gubernatione: illa omnia ut acta sunt a nobis fortasse diligenter, sic certe nostrum fuit & est, eadem exequi vel diligentissime. Parum est enim optimo consilio decernere, nisi quod decretum est sedulo præstetur: nam ut scientia debet esse cum virtute copulata, sic decretorum constitutio cum executione in primis coniuncta: alioquin paruum affert vtilitatem, vel certe nullam. Itaque cum operis nostri suscepti ratio conficiatur & quasi confectur duabus his partibus, legum scilicet optimarum & functione & executione: in hac nos fideles esse oportet, in illa prudentes: si prudentiam in faciendis præstitimus, fidem in exequendis præstemus necesse est, ut & prudentes & fideles serui inueniamur. Executio autem nostra omnis sit oportet, patres, tum perfecta, tum vera: perfecta quidem, ut decreta omnia vel ad nos, vel ad alios pertinentia exequamur: exequamur autem vere, non externa sola specie, sed ea fixa animi deliberatione, ut in veritate nos ambulantes & ad Dei gloriam, & ad animarum salutem vberimum fructum afferamus ex iis rebus, quas solido agendi studio exequimur. Alioqui si contra quidquam agimus, id quoniam non vlla quasi radice fixum haberet, statim diffluit, statim evanescit. Quare agite, patres sanctissimi, munus nostrum expleamus, ut, quam debemus, sanctam sollicitudinem, quantum in nobis est, præstemus, tum ad operis nostri inchoati perfectionem, tum ad omnem ecclesiæ disciplinæ rationem in hac provincia communiendam, tum ad superiorum nostrorum decretorum leges, easque vere atque omnino exequendas. Spiritus autem Dei habitet in nobis, is Spiritus veritatis, quem in euangelio, quod modo recitatum est, se

ANNO
 CHRISTI
 1573.

Dominus missurum esse promisit; mentibusque nostris lumen præferat, quo omnes muneris nostri pastoralis patres dirigamus in perfectionem & finem, quo spectamus, Christum Iesum; cui laus & gloria sempiternis ætatum sæculis. Amen.

IN NOMINE
 SANCTÆ ET INDIVIDVÆ TRINITATIS,
 PATRIS, ET FILII, ET SPIRITVS SANCTI.

Nos Carolus Borromæus sanctæ Romanæ ecclesiæ tituli sanctæ Praxedis presbyter cardinalis, Dei & apostolicæ sedis gratia archiepiscopus Mediolani, de consilio & assensu reuerendissimorum patrum coepiscoporum nostrorum, in prouinciali nostro Concilio Mediolanensi tertio, hæc, quæ sequuntur, constituimus ac decernimus.

De festorum dierum cultu.

SACROSANCTA Tridentina Synodus cum statuit fideles religioso festorum dierum cultu abuti non debere ad comestationes, ad luxum, & lasciuiam; tum pastores omnes vehementer in Domino obtestata, debitam sanctamque eorundem obseruantiam pastoralis diligentia magnopere commendauit. Quamobrem primo prouinciali Concilio de illorum cultu quamuis a nobis sancitum sit, tamen hac constitutione eo ipso de genere diligentius discernendum censuimus; cum eæ sint morum corruptelæ, is deprauatus vsus, ab omni & diuina & humana lege alienus, vt Deo dicati dies, sanctisque rerum officiis consecrati, ac Spiritus sancti doctrina instituti, tum ad recolenda diuina beneficia, tum ad honores debitos sanctis tribuendos, ad eorumque vitæ imitationem excitandam, non modo, vt oportet, sancte non colantur, sed, quod grauissimum est, nefarie violentur operibus, officiis, rerumque actionibus, ab eorum cultu, & pietatis Christianæ studio alienis.

Itaque in maxima hac offensione, nos sacræ illius Synodi auctoritate, Canonum iure, summorum pontificum sanctionibus, & Pii V. pontificis constitutione eo nomine edita, patrum item institutis, tum ipsis imperatoris legibus adducti, edicimus, vt ne quid seruilis operis sacris iis